

Tábor 27.6.2011
čj. SRS 042290/2011

Oblastní odbor SRS
Purkyňova 2533
390 02, Tábor

Zpráva č. 13 oblastního odboru TÁBOR o výskytu škodlivých organismů a poruch za období od 20.6.–26.6.2011

1. Počasí

Během 25. týdne bylo převážně polojasné počasí s občasnými srážkami a s ranními teplotami 13 °C až 15 °C. V Netolicích (okres Prachatice) bylo naměřeno pouze 5 mm srážek za celý týden. V meteostanici v Měšicích u Tábora přístroje zaznamenaly 15 mm během týdne. Denní teploty se pohybovaly v rozmezí 19 °C až 23 °C. Noční od 9 °C do 11 °C.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Probíhá první preventivní ošetření proti plísni bramboru (*Phytophora infestans*) i když prozatím ve většině okresů suma efektivních hodnot, nedosáhla hranic pro signalizaci ošetření. V okrese Tábor (Měšice u Tábora) a v okrese Jihlava (Kostelní Myslová) dosahují hodnoty negativní prognózy hraničních hodnot. S fungicidním ošetřením se zároveň používají insekticidy, převážně pyretroidy, proti přenašečům viróz a mandelince bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*) proti imagu a larvám.

Probíhá fungicidní ochrana proti původcům klasových chorob a insekticidní ochrana proti klasovým mšicím v ozimých obilninách.

Na Třeboňsku (obec Vranín) se na stromech lip (*Tilia* spp.) a olší (*Alnus*) podél silnic směrem na České Budějovice vyskytly housenky bourovce březového (*Eriogaster lanestris*) spolu s velkými sepředenými hnízdy, která visí dolů z napadených větví.

OBILNINY

PŠENICE OZIMÁ (RF 69-73 BBCH)

Porosty pšenice se nacházejí ve fázi od konce kvetení až po časnou mléčnou zralost. Houbové choroby se nacházejí většinou ve spodních (2. a 3. listových patrech) a ve slabých intenzitách. V posledním týdnu nedocházelo k dalšímu šíření infekce.

Infekce padlí travního na pšenici (*Blumeria graminis* f. sp. *tritici*) se vyskytuje v intenzitě do 10 %. Jsou hlášeny pouze lokální slabé výskyty z celé oblasti.

Tečkovaná listová skvrnitost pšenice (*Septoria tritici*) se stále vyskytuje především na starších listech a ve slabých intenzitách. Slabý výskyt byl pozorován v okrese Třebíč (Udeřice, 23.6.).

Lokální slabý výskyt kolonií **kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Udeřice, 23.6.).

Pozorování dospělců a nymf mšic na obilninách se provádí v RF 51, 61 a 71 více než 20 m od okraje porostu. Kontroluje se 50 odnoží – vždy všechny listy (z obou stran) a klas.

Ochrana klasů – optimální termín ochrany je od konce květu do začátku tvorby obilky. V této době se ošetří porosty s výskytem 3-5 a více mšic v průměru na 1 klas (zvláště trvají-li příznivé podmínky pro vývoj mšic).

Ochrana proti tzv. listovým mšicím u ozimé pšenice se doporučuje provést na konci květu na porostech, na nichž se v době květu zjistí 25 a více mšic v průměru na jednu odnož.

První výskyt housenek **obaleče obilního (*Cnephasia pumicana*)** v klasech byl pozorován v okrese Třebíč (Udeřice, 23.6.). Slabý výskyt v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 21.6.).

Pozorování se provádí v okrajovém, 50m pásu v blízkosti dřevin. Ve fázi sloupkování se sledují miny na listech, kontroluje se 100 odnoží (10 míst x 10 odnoží). Ve fázi mléčné zralosti se sledují housenky, kontroluje se 100 klasů (10 míst x 10 klasů).

K cílenému ošetření není registrován žádný přípravek.

Kukly **kohoutků (*Oulema spp.*)** byly pozorovány v okrese Jindřichův Hradec (Řípec, 21.6.).

JEČMEN OZIMÝ (RF 77-85 BBCH)

Převládající vývojová fáze u ječmenů se pohybuje v rozmezí od pozdní mléčné zralosti do těstovité zralosti (obsah zrna ještě měkký, ale suchý, deformace tlakem nehtu). Houbové choroby se vyskytují převážně v nižších listových patrech. Horní listová patra jsou zatím bez výskytu chorob. Pro dosažení dobrých výnosů je nutné zachovat zdravé horní listy.

Slabý výskyt **spály ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Dolní Vilémovice, 22.6.), v okrese Jihlava (Dudín, 20.6.) a v okrese Pelhřimov (Koberovice, 20.6.).

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož.

Slabý výskyt **obecné krčkové a kořenové hniloby (*Gibberella spp. anam. Fusarium spp.*)** pozorován v okrese Třebíč (Dolní Vilémovice, 22.6.).

Slabý výskyt **kyjaty osenní (*Sitobion avenae*)** byl pozorován v okrese Jihlava (Dudín, 22.6.).

Slabý výskyt **kyjaty travní (*Metopolophium dirhodum*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Dolní Vilémovice, 22.6.).

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá.

JEČMEN JARNÍ (RF 59-73 BBCH)

Vývojové fáze se pohybují v rozmezí od konce metání do časně mléčné zralosti. Houbové choroby se vyskytují převážně na starších listových patrech a infekce nepostupuje na vyšší listová patra.

Sítovitá a okrouhlá skvrnitost ječmene (*Pyrenophora teres*) se vyskytuje převážně ve 3. a 4. listových patrech. Slabý výskyt byl pozorován v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 22.6.).

Sítovitá a okrouhlá skvrnitost ječmene – u infekce z osiva se první příznaky objevují již na klíčících pochvách (koleoptile) v podobě nenápadných světle hnědých proužků. Skvrny pak přecházejí na listové čepele v podobě podélných hnědých skvrn, které se zvětšují nebo splývají a často vykazují příčné proužky (sítování). U mladých listů bývá charakteristické sítování vidět jen v procházejícím světle. Koncem sloupkování a při metání bývají skvrny mnohem nápadnější. Při silném napadení celý

list zasychá, avšak netřepí se jako u pruhovitosti ječmene. V některých případech skvrny nemají charakteristické síťování. Může jít o specifickou formu patogena nebo o specifickou reakci odrůdy. Metání klasů není touto chorobou ovlivněno. Silně napadené rostliny však mohou mít zahnědlé špičky zrn a sníženou klíčivost.

Preventivní ochrana spočívá ve výběru odrůd, které jsou geneticky více odolné k napadení chorobou. Nevysévat ječmen po ječmeni a jarní ječmen v blízkosti ozimého. Dobře zaorat posklizňové zbytky a vzešlý výdrol ječmene. Moření osiva je předpokladem potlačení primární infekce.

Slabý výskyt infekce **padlí travního (*Blumeria graminis*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 22.6.).

Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny = 20 rostlin). Z každé rostliny se vybere vždy jedna průměrně vzrostlá, plodná odnož. Místa odběru rostlin jsou rovnoměrně rozmístěná podél trasy průchodu. Hodnotí se napadení rostlin, tj. určí se počet rostlin (odnoží) s příznaky výskytu padlí ječmene (kupky nebo mycelium) na listové čepeli a pochvě. Z počtu kontrolovaných odnoží a počtu napadených odnoží se vypočítá procento napadených rostlin (odnoží).

Rovněž **spála ječmene (*Rhynchosporium secalis*)** se vyskytuje na většině okresů pouze ve slabé intenzitě.

Pozorování spály ječmene se provádí od vytvoření 2. kolénka do začátku metání (32-51 BBCH) a ve fázi 71 BBCH. Kontroluje se 20 rostlin (odnoží) při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny). Z každé rostliny se vybere jedna průměrně vzrostlá odnož.

Slabý výskyt **prašné snětivosti ječmene (*Ustilago nuda*)** byl zjištěn v okrese Jihlava (Bradlo, 23.6.) a v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 22.6.).

Kukly **kohoutků (*Oulema spp.*)** byly pozorovány v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 22.6.).

Slabý výskyt **kyjatky osenní (*Sitobion avenae*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 22.6.).

První výskyt **kyjatky travní (*Metopolophium dirhodum*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 22.6.) a v okrese Pelhřimov (Kletečná u Humpolce, 20.6.).

Slabý výskyt **mšice střemchové (*Rhopalosiphum padi*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 22.6.).

Pozorování a ochrana: viz pšenice ozimá.

KUKUŘICE (RF 17-34 BBCH)

Porosty se nacházejí v růstových fázích od vyvinutého 7. listu do patrného 4. kolénka. Příznivý průběh počasí v tomto týdnu umožnil, zejména kukuřicím, zvýšený růst a zlepšení zdravotního stavu.

Na pozorovací body ve všech okresech jsou od 20. června 2011 instalovány feromonové lapače na monitorování letu samců **bázlivce kukuřičného (*Diabrotica virgifera*)**.

LUSKOVINY

HRÁCH (RF 61-75 BBCH)

Vývojové fáze se pohybují od počátku květu, asi 10 % květů otevřeno do fáze kdy asi 50 % lusků dosáhlo druhově respektive odrůdově specifické velikosti.

Slabý výskyt **kyjatky hrachové (*Acyrtosiphon pisum*)** byl pozorován v okrese Jihlava (Velký Beranov, 23.6) a v okrese Třebíč (Střítež u Třebíče, 22.6.).

Pozorování se provádí 1x týdně od fáze druhého jednoduchého pravého listu do počátku žluté zralosti. Na 10-ti místech v porostu se prohlédne vždy 10 rostlin (celkem 100), mšice se z každé rostliny oklepou na papír a spočítají.

Ošetření se doporučuje při zjištění výskytu 3-5 jedinců (samiček a nymf) na rostlinu bez ohledu na růstovou fázi.

OLEJNINY

SLUNEČNICE ROČNÍ (RF 55)

Sledovaný porost slunečnice se nachází ve fázi: květenství se oddělilo od nejmladšího (horního) listu.

Na pozorovacím bodě v okrese Třebíč (Krhov u Hrotovic, 23.6.) byl zjištěn první výskyt **šedé plísnovitosti slunečnice (*Botryotinia fuckeliana*)**.

Na stejném PB byl pozorován slabý výskyt **mšice slívové (*Brachycaudus helichrysi*)** a **mšice makové (*Aphis fabae*)**.

Mezi jednotlivými pěstovanými hybridy slunečnice jsou velké rozdíly v citlivosti na sání mšic. Některé hybridy jsou poškozovány podstatně méně než jiné. Mšice mají v přírodě mnoho přirozených nepřátel – slunéčka, larvy pestřenek, zlatooček a další.

Ošetření se doporučuje v období od vzcházení do fáze rozpoznatelného květního poupěte (51 BBCH) v případě výskytu 30-50 mšic na rostlině a v době těsně před začátkem květu (59 BBCH) při výskytu 50-100 mšic na jedné rostlině.

MÁK SETÝ (RF 45-54 BBCH)

Porosty se nacházejí ve fázích od mladého poupěte do plného kvetení.

Slabý výskyt **plísně máku (*Peronospora arborescens*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 22.6.).

První výskyt **helmintosporiové nekrózy máku (*Pleospora papaveracea*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 22.6.).

Slabý výskyt larev **krytonosce kořenového (*Stenocarus fuliginosus*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 22.6.).

První výskyt imag **krytonosce makovicového (*Neoglocianus maculaalba*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 22.6.).

Slabý výskyt **mšice makové (*Aphis fabae*)** byl zaznamenán v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 22.6.).

První výskyt larev **žlabatky stonkové (*Timaspis papaveris*)** byl pozorován v okrese Třebíč (Smrk na Moravě, 22.6.).

OKOPANINY

BRAMBORY (RF 35-65)

Brambory se nacházejí v růstových fázích od plného prodlužovacího růstu (cca 25 cm) do plného květu.

První výskyt larev L₁ a L₂ **mandelinky bramborové (*Leptinotarsa decemlineata*)** na listech a stoncích byl pozorován v okrese Prachovice (Vitějovice, 14.6.). Slabý výskyt larev L₃ byl pozorován v okresech: Jindřichův Hradec (Děbolín, 21.6.) a Tábor (Roudná nad Lužnicí, 21.6.). Slabý výskyt larev L₃ a L₄ byl zjištěn v okrese Pelhřimov (Bácovice, 24.6.). Lokálně jsou zaznamenávány střední a silné výskyty larev u zahrádkářů v celé oblasti.

Porost se prochází ve směru výsadby a zaznamenává se počet jarních brouků a množství ohnisek larev. Počet a délka průchodů se stanoví tak, aby bylo prohlédnuto 0,1 ha, u ploch větších jak 10 ha 0,2 ha, přičemž je nutno porost projít nejméně 4x na různých místech tak, aby bylo podchyceno průměrné napadení.

SIGNALIZUJEME zahájení ošetření brambor proti larvám mandelinky bramborové. Ošetření se provádí v době maxima líhnutí larev, tj. v době, kdy vylíhlé larvy dosáhnou 3. stupně (L_3). Ošetření by mělo být ukončeno do doby, než začnou převládat larvy L_4 . Chemickou ochranu je třeba využívat až při hospodářsky významném výskytu mandelinky bramborové, to je při výskytu 5000 larev na 1 ha. Chemické přípravky, respektive jejich účinné látky, je nutné střídat v rámci antirezistentní strategie a omezit jejich použití za vysokých teplot, zejména v případě pyretroidů.

První výskyt mšice řešetlákové (*Aphis nasturtii*) byl pozorován v okrese Pelhřimov (Humpolec, 20.6.) v Lambersových miskách.

První lokální výskyt plísňě bramboru (*Phytophthora infestans*) byl pozorován v okrese Pelhřimov (Vyklantice, 24.6.). Jedná se o primární infekci z hlíz.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

JABLOŇ (RF 75-78 BBA)

Růstová fáze se pohybuje od červnového opadu plodů po fázi průměr plodů asi 60 mm.

Střední nálet imag obaleče jablečného (*Cydia pomonella*) byl zaznamenán v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 20.6.). Slabý nálet tohoto škůdce byl pozorován v okrese Prachatice (Krtely, 24.6. a Vodice u Lhenic, 24.6.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 10.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Signalizace nutnosti a doby ošetření závisí na volbě použitého přípravku. Ovicidy se používají ve dvou až třítydenních intervalech po ukončení květu jabloní, jakmile se zjistí ve feromonových lapačích úlovek 10 a více motýlků na lapák za 3-4 dny. Potřeba ošetření larvicidy se určuje kontrolami kladení škůdce, vizuálními prohlídkami 100 náhodně vybraných plodů. Práh hospodářské škodlivosti jsou 2 vajíčka na 100 náhodně zvolených plodů a k nim přilehlých listů.

Slabý nálet obaleče růžového (*Archips rosanus*) byl zaznamenán v okrese v okrese Prachatice (Krtely 24.6.).

Slabý nálet obaleče jabloňového (*Hedya nubiferana*) byl pozorován v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 23.6.) a v okrese Prachatice (k.ú. Krtely, 24.6.).

Slabý nálet obaleče zahradního (*Archips podanus*) byl zaznamenán v okrese Tábor (Měšice u Tábora, 20.6.).

Peckoviny

SLIVŮŇ (RF 74 BBCH)

Obaleč švestkový (*Cydia funebrana*) a obaleč východní (*Cydia molesta*) slabý nálet imag v okrese Tábor (k.ú. Soběslav, 21.6.).

Slabý nálet imag obaleče švestkového (*Cydia funebrana*) ve feromonovém lapači byl zaznamenán v okrese Jihlava (Bedřichov u Jihlavy, 24.6.).

Sledování letu imag do feromonových lapáků se provádí 2x týdně od 1.5. do 15.9. a jednorázově se před sklizní zjišťuje počet napadených plodů.

Imaga létají ve dvou vlnách. Proti první generaci je třeba zasahovat jen v případě nízké násady plodů. Proti druhé generaci se doporučuje aplikovat registrované insekticidy za týden po vrcholu letu samců do feromonových lapáků nebo při zjištění dvou a více vajíček na 100 náhodně odebraných plodech.

OKRASNÉ DŘEVINY

JÍROVEC MAĎAL

Silné poškození stromů larvami **klíněnky jírovcové (*Cameraria ohridella*)** pozorováno plošně v okrese Prachatice.

Za oblastní odbor zpracovali: Ing. Pavla Fialová a Lukáš Čech